

quantity, especially for flowers. Thus, in European culture you should be careful when choosing a gift, carefully choose a gift, according to the type of occupation, hobby, tastes and interests of business partners given its value / cheapness, relevance, functionality in business. Therefore, the saying «The main thing is not a gift, but attention» remains relevant today.

References:

1. Rashchupkin S. Features of restrictions on receiving gifts in Western Europe. *Enterprise, economy and law*. 2019. № 12. P. 366–371.

Кривовська-Кубаль С.Я.

студентка,

Науковий керівник: Ляшенко Л.Л.

кандидат культурології, старший викладач,

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

БАУХАУС ЯК ТЕОРЕТИЧНА ПРОБЛЕМА: КЛАСИФІКАЦІЯ НАЯВНИХ ДЖЕРЕЛ

Баухаус — вища школа будівництва та конструювання, що проіснувала на теренах Німеччини з 1919 по 1933 рр. Незважаючи на такий короткий термін, її освітні концепції стали по-справжньому революційними і перетворились в самостійну течію, ідеї якої знаходять своє відображення і сьогодні.

У 2019 р. європейська художня, мистецька та виробнича спільнота святкувала 100-річчя заснування цієї школи та однойменного напрямку, що визначив стиль не тільки своєї епохи, а й подальший розвиток архітектури, містобудування, реклами, дизайну, декоративно-прикладного мистецтва у всьому світі.

Україна не лишилася осторонь цих процесів, адже ще у 30-х роках минулого століття в ряді українських міст (Запоріжжя, Київ, Харків) отримали своє втілення архітектурні ідеї Баухаусу. Ідеться про архітектурний комплекс у Запоріжжі, який планується внести до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО — шосте селище (або так зване Соцмісто) та Дніпровську ГЕС, харківський Держпром (Будинок

державної промисловості), ХТЗ (містечко Харківського транспортного заводу), київський кінотеатр «Жовтень» та чотири «Жовтнівки» на розі вул. Гоголівської та Ю. Коцюбинського та ін. [див. 5].

Враховуючи спадкоємність ідей німецького Баухаусу у мистецтві та архітектурі України, виправданим є прагнення до ґрунтовного вивчення наявних джерел, присвячених зазначеній проблематиці. Метою даної публікації є огляд та класифікація різних джерел, що стосуються теми Баухаусу.

Першою групою джерел є *наукові публікації* (тези конференцій, наукові статті, дисертаційні дослідження). Серед них назвемо роботи А. Будника, О. Зеленюка, Н. Литвиненко, С. Прищенко, С. Смоленська, А. Федак, Н. Харкової тощо). В наведених джерелах піднімаються питання культурно-мистецької спадщини Баухаусу, українського авангарду, різних векторів розвитку вітчизняного конструктивізму. Поза увагою дослідників лишається тема вивчення персоналій українського Баухаусу. Найбільша цінність наведених джерел полягає у тому, що вони всі посилаються на вагомні наукові дослідження [4].

До другої групи джерел віднесемо *науково-популярні статті* (Ж. Ідрісова, Д. Терешков, Л. Шевченко, Н. Шпігула, Д. Якімова та безліч інших), в яких розглядається ряд питань, пов'язаних із визначенням актуальності концепцій Баухаусу у сучасному світі, архітектурній спадщині цієї школи, впливу на сучасну рекламну графіку, шрифти та логотипи тощо. Наведена група джерел цінна тим, що написана мовою, зрозумілою непідготовленому читачеві. Доступний, популярний стиль викладу дає можливість широкому колу реципієнтів ознайомитись із проблематикою теми без занурення у термінологію.

До наступної групи джерел віднесемо *документальні відео та фільми* на каналі YouTube. Це «Світ Баухаусу», «Баухаус. Обличчя двадцятого століття», «Баухаус. Історія Сучасної архітектури» та безліч авторських лекцій. Загалом на каналі доступно кілька десятків відеороликів. Вони стосуються історії школи Баухаус, персоналій, філософії цього напрямку, впливу на сучасну культуру, розвіювання міфів, пов'язаних із створенням та існуванням школи, а також дослідження на тему чи взагалі існує зараз Баухаус. Саме джерела цієї групи є найчисленнішими та найцікавішими, адже надають різнобічну інформацію: від інтерв'ю із спеціалістами в галузі дизайну та архітектури [див.: 2] до відеозйомок зовні та зсередини приміщень [див.: 1].

І остання група представлена *художніми* матеріалами. Наприклад, це фільм «Дух Баухаусу» німецьких режисерів Томаса Тільша та Нільса Больбрінкера. Фільм описує захоплюючу історію Баухаусу як народження, крах і відродження суспільної утопії і розповідає про соціальні, архітектурні і художні проекти сучасності. Картина присвячена не тільки історії мистецтва, а історії цілої епохи, разом з тим зазираючи в майбутнє. Це не перелік сухих фактів, а справжній інформаційний ансамбль, що рясніє різними кольорами, звуками і образами. Цікава подача історій і подій, що відбувалися в школі, факти життя її засновників і студентів ідеально переплетені з розповіддю про спадщину цього мистецького напрямку. Найважливіший висновок фільму «Дух Баухаусу» полягає в тому, що хоча школа нібито була присвячена конструюванню, насправді вона від початку ставила на меті кращий спосіб життя: «Перш ніж будувати і проектувати щось, Гропіус хотів щоб сама школа втілювала новий спосіб життя» [3, 30:48–30:58].

Як видно із зазначеного вище, Баухаус, який увійшов в українську культуру близько 100 років тому та отримав неоднозначну оцінку з боку суспільства, потроху привертає увагу широкого кола спеціалістів: не лише з практичного боку (дизайнери, рекламодавці, архітектори), але і з теоретичного (науковці, режисери).

Таким чином, кожне з розглянутих джерел розкриває більшою мірою якийсь один аспект проблематики, пов'язаної із Баухаусом. І лише уважне вивчення усієї джерелознавчої бази (*наукові публікації, науково-популярні статті, документальні і художні фільми*) дозволить науковцю ґрунтовно вивчити таке складне явище, як Баухаус, простежити історію його становлення та розвитку, відслідкувати життєздатність його ідей у сучасній культурі та мистецтві, в тому числі культури України.

Список використаних джерел:

1. Архитектурный стиль Баухаус (Bauhaus). URL: <https://youtu.be/fAoCATTvIf4> (дата звернення: 21.02.2021).
2. Баухаус: документальный фильм DW | Утопия (3/3). URL: <https://youtu.be/ybCfiMgN8io> (дата звернення: 21.02.2021).
3. Дух Баухаусу. (2020). URL: https://yandex.ru/efir?stream_id=4169fe0cd4b770a9b2123bbfa6e2078c&f=1 (дата звернення: 21.02.2021).
4. Смоленська С. О. Архітектура авангардного модернізму в Україні: генеза та спадщина : дис. ... на здобуття наукового ступеня доктора архітектури : спец.

18.00.01 – Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури. Харківський національний університет будівництва та архітектури. Харків, 2017. 447 с.

5. Терешков Дмитрий. Странные дома в Запорожье. Безвкусица и Баухаус // LD.ua. декабрь 2019. URL: https://lb.ua/blog/dmitrii_tereshkov/445404_strannie_doma_zaporozhe.html (дата звернення: 21.02.2021).

Мельник Т.В.

*студентка аспірантури 3 курсу,
Інститут проблем сучасного мистецтва
Національної академії мистецтв України*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ГЕНДЕРА ТА ТЕОРІЇ АРХЕТИПІВ

Теорія архетипів дає змогу краще зрозуміти «гендер» та його специфіку. Вона займає особливе місце, як в гендерних студіях, так і суто в феміністичній теорії, яка розглядає архетипи як «динамічні культурні конструкти». Вивчення проблеми архетипу та гендеру у єдності є можливим, оскільки на думку С. Б. Перевозкіна, Ю. М. Перевозкіної та А. М. Трусова архетип є одним із визначальних факторів становлення гендерної ідентичності [3, с. 44–51].

На думку Карла Юнга, архетип є самою суттю, платонівською ідеєю. Психолог пише: «По суті архетип являє той несвідомий зміст, який змінюється, стаючи усвідомленим і сприйнятим; він зазнає змін під впливом тої індивідуальної свідомості, на поверхні якої виникає».

Спираючись на юнгівську методологію, слід зауважити, що невід'ємними властивостями архетипів є автономність, неусвідомленість, висока емоційна потенція, відчуття надособистості. Вітчизняна дослідниця архетипів, притаманних нашій народній культурі, Н. Лісюк підкреслює, що ці особливі символічні структури центрують інформаційно-почуттєвий космос людини (людську свідомість та емоційну сферу), весь простір культури, все те, що входить в життя людини і зсередини, і ззовні «...відповідно до психологічних механізмів структури людської особистості (Персона, Тінь, Аніма/Анімус, Самість), магістральних шляхів розвитку і становлення людини, насамперед процесу індивідуалізації (архетипи зачаття, зародкового розвитку)» [1, с. 266–267].